

ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อประชาชนพหุเจนเนเรชันในประเทศไทย

The Effects of Cyberbullying on Multi-generation Thai People

สมเกียรติ แก้วเกาะสบบ้า¹

¹ค.ด. (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา) / มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช kohsaba@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเนเรชัน X Y และ Z ในประเทศไทย ตัวอย่างวิจัยเป็นประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-55 ปี ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ และยินดีที่จะให้ข้อมูล จำนวน 960 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ผ่านระบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วย One-Way ANOVA ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า (1) ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ ในกลุ่มรวมคือ ($M=3.23$, $SD=1.25$) ส่วนเจนเนเรชัน Z ($M=3.71$, $SD=1.30$) เจนเนเรชัน Y ($M=3.17$, $SD=1.22$) และเจนเนเรชัน X ($M=2.54$, $SD=0.82$) ตามลำดับ (2) ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ ต่อประชาชนระหว่างเจนเนเรชัน X Y และ Z ในประเทศไทย พบว่า (2.1) ประชาชนเจนเนเรชัน Z ได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ สูงกว่าเจนเนเรชัน X และ Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.2) ประชาชนเจนเนเรชัน Y ได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ สูงกว่าเจนเนเรชัน X อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนเจนเนเรชัน Z ซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี ได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์สูงที่สุด ดังนั้น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนเจนเนเรชัน Z ดังกล่าว เป็นลำดับแรกต่อไป

คำสำคัญ : การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์, พหุเจนเนเรชัน

Abstract

This study aims to 1) investigate the effects of cyberbullying in different types on physical and mental health, and the way of living in everyday life of Thai people; (2) to compare the effects of cyberbullying in different types on physical and mental health, and the way of living in everyday life among generation X, generation Y, and generation Z. The sample of this study was Thai people between age of 15 to 55 years old who were able to access the internet and used social network. There were 960 participants with consent to provide data through online questionnaire using a 5-point rating scale. One-way ANOVA was selected to analyze the data to test the research hypothesis. The key research findings were as follows: (1) Cyberbullying in different types affected Thai people ($M=3.23$ $SD=1.25$). The results among different generation showed that generations Z was affected by cyberbullying at the highest level ($M=3.71$, $SD=1.30$), followed by generation Y ($M=3.17$, $SD=1.22$) and generation X ($M=2.54$, $SD=0.82$), respectively. (2) The comparison of effects of cyberbullying on generation X, generation Y, and generation Z indicated as follows: (2.1) Generation Z was affected by cyberbullying at a higher level than generation X and generation Y

with statistical significance level of 0.01. (2.2) Generation Y was affected by cyberbullying at a higher level than generation X with statistical significance level of 0.01. The results showed that generation Z of Thai people, who were under 25 years old, was the generation affected the most by cyberbullying. Therefore, the prevention of cyberbullying should be emphasized and acted on generation Z as the priority.

Keywords: Cyberbullying, Multi-generation

บทนำ

ผลการศึกษารวบรวมพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยในปี 2562 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA พบว่า ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียของไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี 2562 คนไทยจำนวน 47.5 ล้านคน จาก 66.4 ล้านคนเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ต และจากการเก็บข้อมูลกับผู้ใช้จำนวน 17,242 คน พบว่า ปี 2562 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง 22 นาที เพิ่มขึ้น 17 นาทีจากปี 2561 โดยที่ Gen Y (19-38 ปี) ยังคงครองแชมป์การใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดติดต่อกัน 5 ปีซ้อน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 91.2 ใช้อินเทอร์เน็ตไปกับโซเชียลมีเดีย (Facebook, Line, Instagram) ซึ่งถือเป็นกิจกรรมยอดฮิต 7 ปีซ้อน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562) ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารรวมไปถึงระบบอินเทอร์เน็ตที่ไร้ขีดจำกัด อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการจากการไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเครือข่ายออนไลน์ได้ ซึ่งความเสี่ยงสูงอาจเป็นการที่ผู้ใช้บริการเข้าข่ายเป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นหรือถูกผู้อื่นกลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์ หรือที่เรียกว่า การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) นั่นเอง

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การนำเข้าวิดีโอที่น่าอับอายของบุคคลอื่นเข้าสู่ระบบออนไลน์ การส่งข้อความหรืออีเมลที่มีเนื้อหาคุกคามหรือนำรังเกียจให้กับผู้อื่น การโพสต์เนื้อหาเชิงคุกคามหรือมีเจตนาให้เกิดความอับอายในสื่อออนไลน์ การสร้างบัญชีในสื่อสังคมออนไลน์โดยมีเจตนาล้อเลียนผู้อื่น การถ่ายทำวิดีโอการทำร้ายร่างกายผู้อื่นแล้วเผยแพร่ผ่านออนไลน์ การโพสต์หรือส่งต่อข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต การส่งไวรัสคอมพิวเตอร์หรือมัลแวร์ไปทำลายคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น เป็นต้น การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นการคุกคามผู้อื่นผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

การแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ผู้คนจำนวนมากสามารถเข้ามาร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในขณะที่ผู้ถูกระทำได้ไม่สามารถตอบโต้ได้ นำมาซึ่งความรู้สึกเครียด เจ็บปวด อับอายและสูญเสียความมั่นใจในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพะทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ถูกกลั่นแกล้ง (คิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, 2553)

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่กำลังได้รับความสนใจในปัจจุบัน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้กำหนดประเด็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การนิินทาหรือด่าทอบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ การหมิ่นประมาทผู้อื่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และการถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทยซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลักคือ เจเนเรชัน X Y และ Z ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดนโยบายเชิงรุกเพื่อการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในกลุ่มพหุเจนเรชัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเนอเรชัน X Y และ Z ในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเนอเรชัน X Y และ Z ในประเทศไทยมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่า 1) ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทยเป็นอย่างไร และ 2) ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเนอเรชัน X Y และ Z ในประเทศไทย แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร วิธีดำเนินการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร

ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-55 ปี สามารถเข้าถึงการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์และมีภูมิลำเนาทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนนอกเมือง

ตัวอย่างวิจัย

ผู้วิจัยคำนวณจำนวนตัวอย่างวิจัยด้วยโปรแกรม G*Power 3.1 กรณีวิเคราะห์ ANOVA ที่เปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่มประชากร ที่ไม่รู้ค่า กำหนด effect size เป็นระดับ small (0.20) พร้อมทั้งกำหนดค่า $\alpha = .01$, power $(1 - \beta) = .99$ ได้จำนวนตัวอย่างวิจัยจำนวน 805 คน กำหนดวิธีเลือกแบบบังเอิญและเป็นผู้ที่เต็มใจให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจผ่านระบบออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้ส่งคำเชิญไปให้ เมื่อเก็บข้อมูลจริง พบว่ามีประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-55 ปี ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จำนวน 960 คน สูงกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ร้อยละ 19.20

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามปลายปิดชนิดตรวจสอบรายการและมาตราประเมินค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ทั้งนี้แบบสอบถามการรับรู้ถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ผู้วิจัยพัฒนาจาก ฉันทากร ตุดเกื้อ (2557) เพื่อวัดผลกระทบที่เกิดจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) การนิทาหรือตำหนิบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (2) การหมิ่นประมาทผู้อื่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (3) การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (4) การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ (5) การถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ รวมทั้งสิ้น 17 ข้อคำถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 14 ข้อ และ เท่ากับ 0.67 จำนวน 3 ข้อ และเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบักเท่ากับ 0.81

วิธีการเก็บข้อมูล

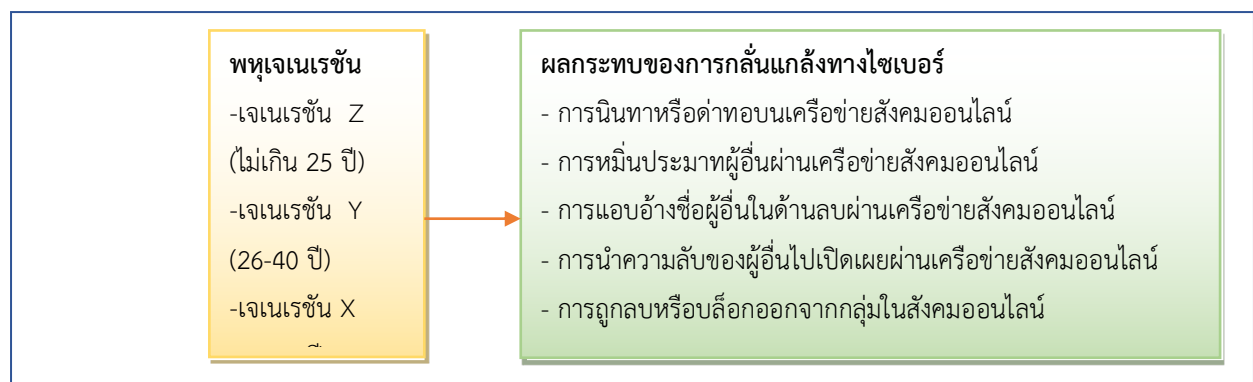
เก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างเดือนมีนาคม – มิถุนายน 2563

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อรายงานข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัยและตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พร้อมทั้งวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบ F-test เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 และสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ทำให้ได้ตัวบ่งชี้แยกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การถูกนิทาหรือคำทอนสังคมออนไลน์ การถูกหมิ่นประมาทผ่านสังคมออนไลน์ การถูกแอบอ้างชื่อในสังคมออนไลน์ การถูกนำความลับ/ข้อมูลส่วนตัวไปเปิดเผยในสังคมออนไลน์และการถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ (Englander, Donnerstein, Kowalski, Lin, & Parti, 2017, Modality Partnership, 2018, Olweus, & Limber, 2018 และฉันทยากร ตุดเถื้อ, 2557) และทำให้ได้ตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรเปรียบเทียบ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยตามภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย ในงานวิจัยนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 960 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ร้อยละ 56.20 ช่วงอายุแยกตามเจนเรชันพบว่า เป็นเจนเรชัน Y (26-40 ปี) มากที่สุด ร้อยละ 50.63 รองลงมาคือ เจนเรชัน Z (ไม่เกิน 25 ปี) ร้อยละ 35.21 และเจนเรชัน X (41-55 ปี) ร้อยละ 14.17 ตามลำดับ พักในเขตเทศบาล ร้อยละ 60.00 สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 34.60 ประกอบอาชีพพนักงาน ลูกจ้างบริษัทเอกชน มากที่สุด ร้อยละ 20.00 รองลงมาเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ร้อยละ 18.20 เคยใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ Line มากที่สุด ร้อยละ 96.79 รองลงมาคือ Facebook ร้อยละ 94.58 และ YouTube ร้อยละ 51.10 ตามลำดับ โดยที่ส่วนใหญ่ใช้งาน 1-3 ชั่วโมง ร้อยละ 55.80 ประสบการณ์การถูกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ พบว่า เคยถูกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ร้อยละ 45.50

1. ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทย

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากมาตรประเมินค่า 5 ระดับ เป็นดังนี้

- 1.00 - 1.49 หมายถึง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ฯ ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ฯ ในระดับน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ฯ ในระดับปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ฯ ในระดับมาก
- 4.50 - 5.00 หมายถึง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ฯ ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1.1 ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในกลุ่มรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.23$, $SD=1.25$) เมื่อพิจารณาแยกแต่ละประเด็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบจากการถูกหมิ่นประมาทผ่านสังคมออนไลน์สูงสุด ($M=3.36$, $SD=1.26$) รองลงมาคือ การถูกแอบอ้างชื่อในสังคมออนไลน์ ($M=3.34$, $SD=1.30$) และได้รับผลกระทบจากการถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ต่ำที่สุด ($M=2.96$, $SD=1.20$)

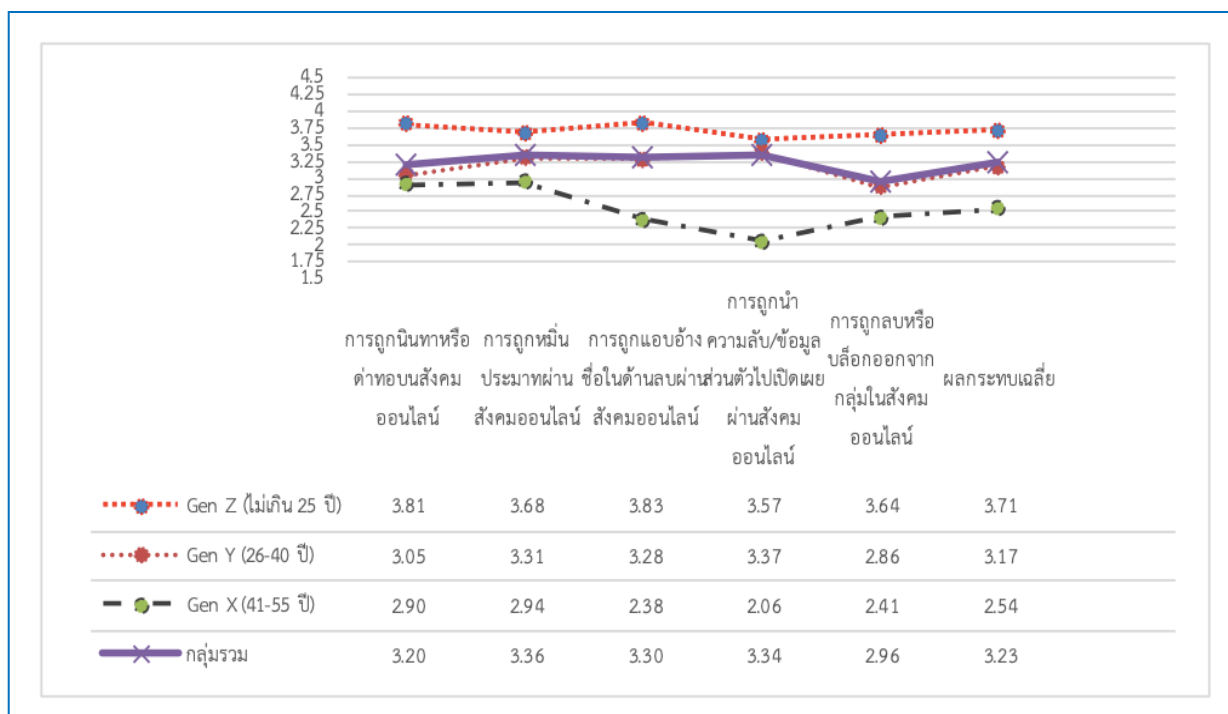
1.2 ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์แยกแต่ละเจนเรชั่นเรียงตามลำดับคะแนน พบว่า เจนเรชั่น Z (ไม่เกิน 25 ปี) ได้รับผลกระทบสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($M=3.71$, $SD=1.30$) รองลงมาเป็นเจนเรชั่น Y (26-40 ปี) อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.17$, $SD=1.22$) และเจนเรชั่น X (41-55 ปี) อยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.54$, $SD=0.82$) ตามลำดับ ดังแสดงได้ตามตาราง 1 และภาพ 2

ตาราง 1 ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ จำแนกตามเจนเรชั่น

เจนเรชั่น	ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ $M (SD)$					
	Bulley_1	Bulley_2	Bulley_3	Bulley_4	Bulley_5	Bulley
Z (ไม่เกิน 25ปี)	3.81 (1.23)	3.68 (1.30)	3.83 (1.31)	3.57 (1.46)	3.64 (1.22)	3.71 (1.30)
Y (26-40 ปี)	3.05 (1.23)	3.31 (1.26)	3.28 (1.20)	3.37 (1.26)	2.86 (1.15)	3.17 (1.22)
X (41-55 ปี)	2.90 (1.00)	2.94 (1.01)	2.38 (0.99)	2.06 (0.14)	2.41 (0.96)	2.54 (0.82)
กลุ่มรวม	3.20 (1.25)	3.36 (1.26)	3.30 (1.24)	3.34 (1.30)	2.96 (1.20)	3.23 (1.25)

หมายเหตุ

- Bulley_1 การถูกนิทาหรือด่าทอบนสังคมออนไลน์
- Bulley_2 การถูกหมิ่นประมาทผ่านสังคมออนไลน์
- Bulley_3 การถูกแอบอ้างชื่อในสังคมออนไลน์
- Bulley_4 การถูกนำความลับ/ข้อมูลส่วนตัวไปเปิดเผยในสังคมออนไลน์
- Bulley_5 การถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์
- Bulley ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เฉลี่ย

ภาพ 2 ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ จำแนกตามเจนเรชั่น

2. ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวัน ของประชาชนระหว่างเจนเรชั่น X Y และ Z

ก่อนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเรชั่น X Y และ Z โดยใช้สถิติทดสอบ F-test ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้านความเท่ากันของความแปรปรวนของคะแนนระหว่างประชากรแต่ละกลุ่ม (Homogeneity test of variance) ถ้าหากความแปรปรวนเท่ากัน (ค่าสถิติ Levene's test of homogeneity of variance ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ : $p\text{-value} > .05$) จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe แต่ถ้าไม่เท่ากัน (ค่าสถิติ Levene มีนัยสำคัญทางสถิติ : $p\text{-value} < .05$) ก็จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยค่าสถิติ Tamhane's T2 (ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 960 คน มีผู้ที่เคยโดนนินทาหรือคำทอบนเครือข่ายสังคมออนไลน์จำนวน 300 คน ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยการถูกนินทาหรือคำทอบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2, 297)} = 10.06, p = .00$ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า Gen Z สูงกว่า Gen Y, X

2.2 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 960 คน มีผู้ที่เคยถูกหมิ่นประมาทผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์จำนวน 193 คน ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยการถูกหมิ่นประมาทผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2, 190)} = 1.96, p = .14$

2.3 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 960 คน มีผู้ที่เคยถูกแอบอ้างชื่อไปใช้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์จำนวน 195 คน ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยการถูกแอบอ้างชื่อไปใช้ผ่านเครือข่ายสังคม

ออนไลน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2,192)} = 7.13, p = .00$ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า Gen X ต่ำกว่า Gen Y, Z

2.4 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 960 คน มีผู้ที่เคยถูกนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลไปเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 119 คน ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยการถูกนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลไปเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2,116)} = 3.41, p = .04$ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tamhane พบว่า Gen X ต่ำกว่า Gen Y, Z

2.5 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 960 คน มีผู้ที่เคยถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ จำนวน 351 คน ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยการถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2,348)} = 32.00, p = .00$ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tamhane พบว่า Gen Z สูงกว่า Gen Y, X และ Gen Y สูงกว่า Gen X

2.6 ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เฉลี่ย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติทดสอบ คือ $F_{(2,957)} = 52.12, p = .00$ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tamhane พบว่า Gen Z สูงกว่า Gen Y, X และ Gen Y สูงกว่า Gen X

ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเรชั่น X Y และ Z แสดงไว้ตามตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนระหว่างเจนเรชั่น X, Y และ Z

ผลกระทบของการกลั่น แกล้งทางไซเบอร์	n	M	SD	Homogeneity test		ANOVA		ผลการเปรียบเทียบ รายคู่
				Levene	p	F	p	
การถูกนิทาหรือด่าทอบนสังคมออนไลน์				1.71	.183	10.06**	.00	วิธี Scheffe
เจนเรชั่น Z	63	3.81	1.23					Gen Z สูงกว่า
เจนเรชั่น Y	215	3.05	1.23					Gen Y, X
เจนเรชั่น X	22	2.90	1.00					
การถูกหมิ่นประมาทผ่านสังคมออนไลน์				1.33	.27	1.96	.14	-
เจนเรชั่น Z	37	3.68	1.30					
เจนเรชั่น Y	145	3.31	1.26					
เจนเรชั่น X	11	2.94	1.01					
การถูกแอบอ้างชื่อในสังคมออนไลน์				1.85	.16	7.13**	.00	วิธี Scheffe
เจนเรชั่น Z	31	3.83	1.31					Gen X ต่ำกว่า
เจนเรชั่น Y	150	3.28	1.20					Gen Y, Z
เจนเรชั่น X	14	2.38	0.99					
การถูกนำความลับ/ข้อมูลส่วนตัวไปเปิดเผยในสังคมออนไลน์				8.95**	.00	3.41*	.04	วิธี Tamhane
เจนเรชั่น Z	23	3.57	1.46					Gen X ต่ำกว่า
เจนเรชั่น Y	90	3.37	1.26					Gen Y, Z
เจนเรชั่น X	6	2.06	0.14					

ตาราง 2 (ต่อ)

ผลกระทบของการกลั่น แกล้งทางไซเบอร์	n	M	SD	Homogeneity test		ANOVA		ผลการเปรียบเทียบ รายคู่
				Levene	p	F	p	
การถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์				3.91*	.02	32.00**	.00	วิธี Tamhane
เจนเรชั่น Z	101	3.64	1.22					Gen Z สูงกว่า Gen Y, X
เจนเรชั่น Y	180	2.86	1.15					Gen Y สูงกว่า Gen X
เจนเรชั่น X	70	2.41	0.96					
ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เฉลี่ย				5.40*	.01	52.12**	.00	วิธี Tamhane
เจนเรชั่น Z	168	3.67	1.24					Gen Z สูงกว่า Gen Y, X
เจนเรชั่น Y	656	2.76	1.24					Gen Y สูงกว่า Gen X
เจนเรชั่น X	136	2.34	1.05					

สรุปและอภิปรายผล

การถูกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ (1) การนิทาหรือด่าทอบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (2) การหมิ่นประมาทผู้อื่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (3) การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (4) การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ (5) การถูกลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์ ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาวะทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งทุกเพศ วัย อาชีพ (ฉันทนา ปาปิตตา และนภาพร ภูเพ็ชร, 2562 และ อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า

ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในกลุ่มรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งคะแนนผลกระทบเฉลี่ยและคะแนนผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้ง 5 รูปแบบ เมื่อพิจารณาแยกแต่ละเจนเรชั่นเรียงตามลำดับคะแนนผลกระทบเฉลี่ยพบว่า เจนเรชั่น Z (ไม่เกิน 25 ปี) ได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเจนเรชั่น Y (26-40 ปี) และเจนเรชั่น X (41-55 ปี) ได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเจนเรชั่นด้วยสถิติ F-test พบว่า ทั้งผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เฉลี่ยและผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ 5 รูปแบบดังกล่าวข้างต้นที่เกิดกับกลุ่มเจนเรชั่นที่มีอายุน้อย (เจนเรชั่น Z) จะมีระดับสูงกว่ากลุ่มเจนเรชั่นที่มีอายุมากกว่า (เจนเรชั่น Y, X) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายได้ว่า เพราะว่าโดยปกติเจนเรชั่น Z จะเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการติดต่อสื่อสารและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าเจนเรชั่นอื่น ๆ ดังนั้น โอกาสที่จะได้พบเจอกับการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ก็ย่อมมากตามไปด้วย ประกอบกับเจนเรชั่น Z เป็นกลุ่มที่มีอายุ 15-25 ปี ซึ่งยังเป็นวัยรุ่นที่พัฒนาการทางด้านสติ ปัญญา อารมณ์ และ การใช้สังคม ยังไม่ถึงขีดสุด เมื่อมีสิ่งเร้าในเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามากระทบกับอารมณ์ความรู้สึกภายใน ก็ทำให้ไม่สามารถรับมือหรือบริหารจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ดีเท่าที่ควรนั่นเอง สอดคล้องกับสุภาวดี เจริญวานิช (2560) ที่พบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันในกลุ่มวัยรุ่นล้วนส่งผลกระทบต่อการเรียน สุขภาพ และจิตใจ รวมไปถึงปัญหาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในกลุ่มของผู้กลั่นแกล้งผู้อื่น ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และกลุ่มที่เป็นทั้งผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นและถูกกลั่นแกล้ง กล่าวคือ (1) กลุ่มผู้กลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully) กลุ่มนี้จะพบปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรม โดยจะมีอาการวิตกกังวล มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย และมีปัญหาสุขภาพจิต จากผลการศึกษาในระยะยาวพบว่า การที่เป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นในช่วงเด็กและวัยรุ่นจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเกรี้ยว พฤติกรรมรุนแรงและพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยผู้ใหญ่ (2) กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Victim) กลุ่มนี้จะเกิดปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึก เกิดความรู้สึกกลัว ไม่ปลอดภัยเมื่อต้องอยู่บริบทที่เคยถูกกลั่นแกล้ง มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย มีปัญหาสุขภาพจิต มีอาการสมาธิสั้น จากผลการศึกษาในระยะ

ยาวพบว่า การที่ถูกกลั่นแกล้งในวัยเด็กจะส่งผลให้มีโอกาสเกิดอาการทางจิตในวัยผู้ใหญ่ได้ นอกจากปัญหาทางจิตใจแล้วผู้ถูกกลั่นแกล้งอาจมีปัญหาด้านพฤติกรรมอีกด้วย เช่น พฤติกรรมด้านความรุนแรง การใช้สารเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และ (3) กลุ่มที่เป็นทั้งผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นและถูกกลั่นแกล้ง (Bully-victim) จะมีปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มอื่น โดยจะมีปัญหาทางพฤติกรรมการแสดงออก มีอาการเจ็บป่วยทางกายโดยมีสาเหตุมาจากทางจิตใจ เช่น ปวดท้อง ปวดศีรษะ และเป็นกลุ่มที่ถูกส่งเข้ารับการรักษาทันทีมากที่สุด ผลการศึกษาระยะยาวในประเทศอังกฤษพบว่า การที่มีประสบการณ์พฤติกรรมกลั่นแกล้งกันในระดับประถมศึกษา สามารถทำนายการเกิดอาการทางจิตเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นได้ นอกจากนี้ผลการศึกษาระยะยาวในประเทศฟินแลนด์ยังพบว่า การที่มีประสบการณ์การกลั่นแกล้งกันในวัยเด็กจะมีปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในเวลาต่อมา ในขณะที่ ธันยากร ตุดเกื้อ เกษตรชัย และหิม และฤทัยชนนี สิทธิชัย (2562) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ สาเหตุการเกิดพฤติกรรมการรังแก และลักษณะวิธีการจัดการของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า เยาวชนทุกคนรู้จักและเข้าใจ พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ทั้งที่พบเจอกับตนเองและเคยเห็นผู้อื่นที่ต้องพบเจอการถูกรังแกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การตัดต่อภาพคนอื่นที่ไม่ชอบหน้า การจับกลุ่มนินทาและด่าทอกันทางไซเบอร์ผ่านทางเฟซบุ๊ก ไลน์ รวมไปถึงการแอบอ้างหรือปลอมแปลงโดยการสร้างโปรไฟล์ขึ้นมาเพื่อไปรังแกผู้อื่นบนโลกไซเบอร์โดยเยาวชนส่วนใหญ่จะเลือกปฏิบัติกับผู้ที่อ่อนแอกว่า บุคคลที่ไม่ชอบหน้า เพื่อน รวมถึงบุคคลอื่นๆ ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักเป็นการส่วนตัว เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้มีวิธีการจัดการที่หลากหลายเมื่อตนเองถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ เช่น การเงียบเก็บไว้คนเดียวหรือปรึกษาเพื่อนที่สนิท เยาวชนบางคนไม่ทราบว่าเป็นผู้รังแก แก่ปัญหาโดยการลบหรือบล็อกคน ๆ นั้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่ทุกฝ่ายต้องหันมาให้ความสนใจในการดูแล ปกป้อง ป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าประชาชนเจนเรชั่น Y และ Z จะได้รับผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์สูงกว่าเจนเรชั่น X ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายเพื่อการป้องกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ควรเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มที่มีอายุน้อย คือ กลุ่มเจนเรชั่น Z และ Y เป็นลำดับแรก
2. ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบในระดับที่ใกล้เคียงกันมี 4 รูปแบบ คือ การถูกนินทาหรือด่าทอบนสังคมออนไลน์ การถูกหมิ่นประมาทผ่านสังคมออนไลน์ การถูกแอบอ้างชื่อในสังคมออนไลน์ และการถูกนำความลับ/ข้อมูลส่วนตัวไปเปิดเผยในสังคมออนไลน์ ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายเพื่อการป้องกันการการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ควรเน้นให้ความสำคัญครอบคลุมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้การป้องกันหรือการแก้ไขเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ผู้ที่สนใจสามารถทำวิจัยต่อยอดองค์ความรู้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบวิธีการตอบสนองต่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของกลุ่มพหุเจนเรชั่น
2. ผู้ที่สนใจสามารถทำวิจัยต่อยอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของกลุ่มพหุเจนเรชั่น

เอกสารอ้างอิง

- ฉันทนา ปาปิตา และ นภาพร ภูเพ็ชร. (2562). การสังเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ การป้องกันและการแก้ไขปัญหากลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในกลุ่มวัยรุ่นไทย. *เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 11 ประจำปี 2562*.
- ฉันทกร ตุดเกื้อ เกษตรชัย และหิม และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2562). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 11(1), 91-106.
- ฉันทกร ตุดเกื้อ. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา : คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิวพร ปกป้อง และ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำความรุนแรงทั้งทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์(สพธอ: ETDA). (2562). *รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2562*. Retrieved from: <https://www.etda.or.th/th/NEWS/ETDA-Revealed-Thailand-Internet-User-Behavior-2019.aspx>
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์ : ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 25(4), 639-648.
- อมรทิพย์ อมราภิบาล. (2559). *เหยื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชน: ปัจจัยเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการปรึกษาบุคคลที่สาม*. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 14(1), 59-73.
- Englander, E., Donnerstein, E., Kowalski, R., Lin, C. A., & Parti, K. (2017). Defining cyberbullying. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S148-S151.
- Modality Partnership. (2018). "NHS Choices - Coping With Cyberbullying. Retrieved from: <https://summerhillsurgery.com/2018/01/07/coping-with-cyberbullying/>
- Olweus, D., & Limber, S. P. (2018). Some problems with cyberbullying research. *Current Opinion in Psychology*, 19, 139-143.

